

Жанна Василівна Романчук,
учитель російської мови та літератури
спеціалізованої ЗНЗ № 210,
Оболонського району,
м. Київ, Україна

УДК 37.091.212/3

ІННОВАЦІЙНІ МОДЕЛІ ПІДТРИМКИ ПРОЦЕСУ РОЗВИТКУ ОБДАРОВАНОЇ ДИТИНИ

В статті представлена методика реалізації програми «Управление IT проектами как средство речевого развития учащихся, их склонностей к филологии, изобразительному искусству и профессиональной ориентации». Основополагающий принцип программы – комплексный подход «наука-технология-инновация». Автор статьи предлагает к внедрению в систему внеурочных занятий общеобразовательных школ инновационно-модельный комплекс, который обеспечивает условия для самореализации одаренной ученической молодежи и служит основой будущей профессиональной деятельности. Модель возможной модернизации внеурочного и внешкольного образовательного процесса по поддержке и развитию творческого потенциала учеников представлена автором на примере творческих достижений учеников 5-6 классов московской, киевской и житомирской школ, членов кружка «Интерактивный клуб «Книжки от Гришки» (www.knizhki-ot-grishki.com.ua).

Ключевые слова: интерактивность, одаренность, инновация, управление проектами, программа, технология, самореализация.

This article provides methodology of performing the programme “IT-projects management as means of speech development of the learners, their addiction to philology, fine art and occupational guidance”. The basic programme principle is the complex approach “science-technology- innovation”. The article writer proposes the innovative-model complex to be implemented into the system of out-of-class activities for the comprehensive school; this complex provides conditions for the talented school youth self-realization and is the basis of the future professional activities. Model of the possible modernization for the out-of-class and nonschool educational process based on the pupils creativity support and development is presented by the writer on the example of creative achievements of the 5th-6th grade pupils of Moscow, Kyiv and Zhytomyr schools, “Interactive club «Knizhki ot Grishki (which means - Books from Grishka)” team members (www.knizhki-ot-grishki.com.ua).

Key words: interactivity, talent, innovation, projects management, programme, technology, self-realization.

Якщо розглядати здатність до творчості як одну з ціннісних людських якостей, то стає актуальною необхідність втручання дорослих у розвиток особистості обдарованої дитини вже на ранніх стадіях її життя.

Батьки здатні помітити обдарованість, навіть, у немовляти – тривала зосередженість погляду, вміння сприймати мову, уважно слухати тощо. На цьому етапі розумне втручання батьків у розвиток здібностей дитини закладає фундамент її обдарованості.

Згодом відповідальність за розвиток творчих здібностей обдарованої дитини покладається на шкільного вчителя. Важливим є «...розуміння вчителем обдарованості не тільки як характеристики інтелектуального рівня розвитку. Обдарований, надзвичайно розвинений не сам по собі розум людини, обдарована його *особистість*. Одна людина, наділена розвиненими здібностями, – інша за характером та сприйняттям світу. Вона по-іншому буде відносини з оточуючими, працює. Цілісний підхід до обдарованої людини, перш за все, дитини, як до особистості необхідний, щоб зуміти розвинути її здібності, реалізувати наданий

їй дар. Більше того, лише розуміння несхожості особистості обдарованої дитини дає реальну можливість розуміти його творчі та інтелектуальні потенції» [1].

Учитель підтримує і допомагає накопиченню творчих здібностей обдарованих учнів та спрямовує їх на отримання кращих творчих досягнень, пам'ятаючи при цьому, що головним стрижнем формування особистості обдарованої дитини є її здатність самостійно визначати пріоритетну мету, самостійно ставити цілі для її досягнення, винаходити та поділяти ресурси для втілення мети у життя.

Підвести до цього обдаровану дитину, створити умови, що будуть слугувати мотивацією до самостійних занять творчістю – головне завдання вчителя. Такий підхід вчителя до освітнього процесу дає можливість не лише розвивати творчий потенціал дитини, але й отримувати навички лідерства.

Наприклад, потреба сучасного учня реалізувати творчі ідеї у віртуальному світі не відволікає його від занять мовленнєвою творчістю чи образотворчим мистецтвом, а, навпаки, така діяльність використовується

як мотивація до цих занять – учень спочатку створює книгу ручної роботи, а згодом вона розміщується в Інтернет-просторі, що забезпечує йому не лише проголошення здобутків перед широкою спільнотою, а й ведення діалогу з однодумцями та апонентами.

Так виник наш сайт «Інтерактивний клуб «Книжки від Гришки» (www.knizhki-ot-grishki.com.ua), на якому представлено дитячу творчість. Завдяки існуванню сайту дитина отримала можливості дистанційного обміну творчими досягненнями, спілкування. Навчання шкільним та позашкільним предметам набуло сенсу, бо питання, що виникають і вирішуються, викликають зацікавленість учнів і бажання на них відповісти, «тим самим долучити їх до навчальної діяльності» [2].

Керуючись програмою «Ми створюємо книги – розвиваючи мовленнєву творчість і вдосконалюємо рідну/іноземну мову», вчитель надає учню можливість бути учасником повного циклу проекту – від задуму твору до реалізації книги.

Учні гуртка кінцевою метою проекту бачать дарування книг рідним, друзям та обездоленим дітям. Вони самостійно працюють над створенням сюжетної лінії проекту: визначають мету, завдання, задачі, ресурси, шляхи досягнення і, за допомогою керівника, прогнозують очікуваний результат. Самостійно поділяють ролі: якщо учень не займається образотворчим мистецтвом, що трапляється рідко, то його творчу роботу ілюструє інша дитина; якщо в когось з учнів ще немає навичок роботи з комп'ютерними програмами, цю роль бере на той, який не досить гарно малює.

«Навчання набуває сенсу, якщо питання має безпосередній зв'язок з життям учнів, їхнім особистісним досвідом або з навколишнім середовищем» [2]. Такий підхід до мотивації занять творчістю надає можливість нової якості передачі та засвоєння знань зі шкільних предметів: рідна/іноземна мова, малювання, інформатика; позашкільних – управління проектами, комп'ютерний дизайн, верстка книг та сприяє професійній орієнтації учнів. Знання з керування проектами учні отримують у практичній діяльності – ставлячи мету, визначаючи шляхи її досягнення, поділяючи обов'язки, реалізуючи проект, презентуючи кінцевий продукт та визначаючи потребу суспільства в ньому, що сприяє активній життєвій позиції учнів і розвитку відчуття громадянської гідності.

З початку роботи над проектом, зі створення авторської дитячої книги, очікуваний результат визначили учні самостійно. Це зроблено дев'ятирічним Гришою Саркісовим. Точніше, з визначення Гришою його мети і розпочалося наше знайомство. Хлопчик звернувся до мене з проханням розмістити його твори в Інтернет-просторі, обґрунтувавши бажання створювати значущі предмети. Взавши на себе функцію редактора та долучивши до роботи художника і дизайнера, незабаром із запису Гришиних оповідей вдалося створити Гришину книгу. Згодом, долучившись до Інтернет-ресурсу, вдалося виявити багато обдарованих дітей.

З початку вересня 2012 року цей проект реалізується у форматі гурткової роботи серед учнів 5–6 класів ЗНЗ № 210, що знаходиться в Оболонському районі міста Києва.

За три місяці занять (три години на тиждень) творчими здобутками гуртківців є дві книги: 1) електронна – «Чарівна галявина» Валі Намісник і Лейли Мамедової; 2) книга ручної роботи – «Зимові мрії», співавторами якої є вчитель і багато учнів, бо кожен з них окремо пише третю главу цієї книги: «Мрії» у вигляді листа до Діда Мороза.

Досвід роботи з учнями доводить необхідність у співпраці з друкарнею, бо діти-автори книг мріють про участь у мистецьких конкурсах, книжкових виставках-ярмарках, про благодійну діяльність. Така діяльність учнів виходить за межі шкільного гуртка.

Сьогодні гурток «Інтерактивний клуб «Книжки від Гришки» існує як ціла структурна організація зі своїми реквізитами (адреса сайту, телефони керівника, поштова адреса), командою (автори книг, художник, редактор, керівник і автор проекту), корпоративною культурою та завданнями.

Результати презентації проекту «Інтерактивний клуб «Книжки від Гришки» доводять, що обдарована учнівська молодь зацікавлена в такій організації освітнього процесу, про що свідчать висновки старшокласників-експертів.

Так, Іван Бурач, учень 10-Б класу цього ж навчального закладу, зазначив: «Особисто я вважаю, що у цього хлопчика, Гриші Саркісова, є талант. Поки що його твори піддаються стилістичній обробці і це видно. Але у майбутньому, я впевнений, він, накопичивши досвід, зможе самостійно писати цікаві художні твори. Головне, що в такому ранньому віці, він має улюблену справу і чітку мету. В його книгах є чітка лінія сюжету, мова лаконічна і, разом з тим, яскрава та різнобарвна. Це дало можливість художнику намалювати чудові ілюстрації до його книг. Критику вважаю недоречною, оскільки вона незначна настільки, що не варто про неї і згадувати».

Однокласниця Івана, Катя Бойко, також висловила позитивну оцінку щодо проекту: «Мені сподобались Гришині книжки. Вони занурили мене у дитинство і подарували яскраві емоції. Спасибі цьому проекту за те, що він є! Я вважаю, що проект «Книжки від Гришки» – відмінна ідея для втілення в життя учнів. Цей проект надає можливість розкрити внутрішній світ дитини і вплинути на його фантазію. Можливо, у майбутньому, багато юних талантів буде розкрито завдяки цьому проекту».

Спільна справа єднає людей, об'єднує їх у велику і дружню команду. І це чудово, адже так ми знаходимо нових друзів, отримуємо позитивні емоції, навчаємося фантазувати та мріяти і, головне – втілювати свої мрії в життя!».

Серед учнів-старшокласників з'явилися охочі до створення сайту для розміщення кращих творчих робіт учасників гуртка. Але для виявлення і масового залучення та мотивації обдарованих дітей до творчості,

як доводить досвід роботи, формату шкільного гуртка надто замало, нарізла необхідність у створенні Міжнародного Дитячого Творчого Центру на державному рівні.

Такий Центр, окрім управлінського персоналу, повинен у своєму складі мати студії (мовленнєвої творчості, образотворчого мистецтва, комп'ютерного дизайну, управління проектами) та друкарню. Забезпечення необхідними ресурсами та методичними розробками діяльності шкільних і регіональних гуртків, розробка конкурсних програм, просування дитячих творів до покупців, пошук спонсорів, організація благодійних заходів – функції, що лягають на управлінський персонал Дитячого Творчого Центру. Персоналом, який забезпечує роботу Клубу є вчителі-предметники (української, російської та англійської мов, образотворчого мистецтва, комп'ютерного дизайну, управління проектами) та вихователь-організатор, який взаємодіє з учнями та їх батьками; супроводжує дітей на заходи поза межами шкільного гуртка, такі, як творчі зустрічі, участь у конкурсах та виставках-ярмарках.

Таку функцію навчального процесу, що суттєво актуалізується у сучасних умовах, зазначено у Білій книзі Національної освіти України: «Навчити людину використовувати отримані знання у своїй практичній діяльності – професійній, громадсько-політичній, побуті, тощо».

Використані літературні джерела

1. *Киричук В. О., Єнотаєва Л. Є.* та ін. Методи діагностування та розвитку творчої та інтелектуальної обдарованості дітей: Методичний посібник. – К.: Інформаційні системи, 2009. – 100 с.
2. *Киричук В. О., Прашко О. В.* та ін. Проектні технології загальноосвітнього навчального закладу в системі навчально-виховного процесу: методичний посібник. – К.: Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2011. – 72 с.
3. *Кочерга О.* Розвиток творчих здібностей дитини. / О. Кочерга. – К.: КМІУУ імені В. Гринченка, 1998. – 78 с.
4. *Кондратова Л. Г.* Організація проектної діяльності учнів у позаурочній роботі школи. / Л. Г. Кондратова. – Харків: Вид. група «Основа», 2009. – 95 с.
5. *Киричук В. О.* Проектування особистісного розвитку та супроводу обдарованих учнів. Матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції «Обдаровані діти інтелектуальний потенціал держави». 22-23 вересня 2009р. – ДООЦ «Ласпі», 2009. – 87с.

